

PK-toimialabarometri

Liike-elämän palvelut

www.temtoimialapalvelu.fi

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raportteina. Tämän lisäksi Työ- ja Elinkeinoministeriön toimialapalveluiden toimeksiannosta tulokset julkistetaan toimialaryhmittäisinä raportteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Toimialaraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen toimialan yritysten ja koko maan välillä. Tämän lisäksi tuloksia verrataan myös teollisuus- ja palvelualan yrityksiin kokonaisuudessaan.

Syksyn 2015 Pk-yritysbarometri perustuu 6520 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uusiutumista, kansainvälistymistä sekä kehittämistarpeita ja -esteitä. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty digitaalisuutta liiketoiminnassa.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Suomen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat kehittyneet myönteisesti kevään 2015 pohjalukemista. Koko maan pk-yrityksistä 28 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 19 % huononevan (saldoluku 9). Edellisellä mittauskierroksella saldoluku oli -6. Liike-elämän palvelut toimialalla suhdannenäkymät ovat selvästi positiiviset ja saldoluku on lähes sama kuin syksyllä 2014 (20 => 21).

Liike-elämän aloilla suhdannenäkymät ovat myös henkilökunnan määrän suhteen saldoluvun perusteella samat kuin samat kuin syksyllä 2014. 22 % alan pk-yritysten edustajista arvioi henkilökunnan määrän olevan vuoden kuluttua tämän hetkistä suurempi ja 6 % arvioi henkilökunnan määrän olevan pienempi, saldoluvuksi muodostuu 16. Koko maassa näkymät ovat kohentuneet keväästä 2015 saldoluvin ollessa 4.

Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maan pk-yrityksissä on eniten ja lähes yhtä paljon mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä (35 %) sekä asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoivat 4 % pk-yrityksistä. Liike-elämän palveluissa voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä on saman verran kuin koko maassa. Mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä toimijoita on alalla lähes vastaava määrä kuin muissa vertailuryhmissä. Asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä on alalla sen sijaan vähemmän. Liike-elämän palveluyritysten yritysten vastaajista viisi prosenttia arvioi yrityksensä toiminnan loppuvan seuraavan vuoden aikana. Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja myös alan pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Kehittämistarpeet ja -esteet

Pk-yritykset näkevät koko maassa ja liike-elämän palvelualoilla eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi merkittävimmät kehittämistarpeet ovat yhteistyössä, verkottumisessa ja alihankinnassa sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Pahimpana kehittämisen esteenä toimialalla nähdään yleinen suhdante-tilanne/taloustilanne kuten myös koko maassa.

Kansainvälistyminen ja digitaalisuus liiketoiminnassa

Joka viidennellä koko maan ja joka neljännellä liike-elämän alan pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan ja toimialan pk-yrityksissä ja suoraa vientiä on näistä kolmella viidestä. Pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista ja palveluista eniten yrityksen omia kotisivuja ja sosiaalista mediaa. Liike-elämän palvelualalla pilvipalveluja on hyödynnetty keskimääräistä enemmän.

Sisällys

ESIPUHE.....	2
TIIVISTELMÄ	3
SISÄLLYS	4
1. JOHDANTO	5
1.1 Barometri.....	5
1.2 Aineisto	6
2. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS	7
3. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT	8
4. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN.....	11
5. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN	13
6. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET	15
7. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET	16
8. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA	20
TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT	22

Pk-toimialabarometri, syksy 2015, toimialaraportti

Pk-yritysbarometri, syksy 2015

Toimialaraportti, Liike-elämän palvelut

1. JOHDANTO

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty seuraavia tietolähteitä: 1) Tilastokeskuksen toimialaluokitus TOL 2010, 2) Taloustutkimus Oy:n tutkimusrekisteri, 3) JM Tieto Oy, Päättäjät ja Vaikuttajat -tietokanta ja 4) Suomen Yrittäjien jäsenrekisteri. Osoitelähteistä otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, koluokka ja sijainti.

Vastaajajoukon muodostaa 6520 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastaajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse kesä-heinäkuussa 2015. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja alan vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänoja. Suomen Yrittäjissä tutkimusprojektista on vastannut ekonomisti Petri Malinen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämispäällikkö Esa Tikkanen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti Suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite saldoluku. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39,4 %, huononee 8,6 % saldoluku = + 30,8 % ~31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat vastanneista liike-elämän palveluja edustavista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

Taulukko 1. Taustatietoja toimialalta vastanneista yrityksistä

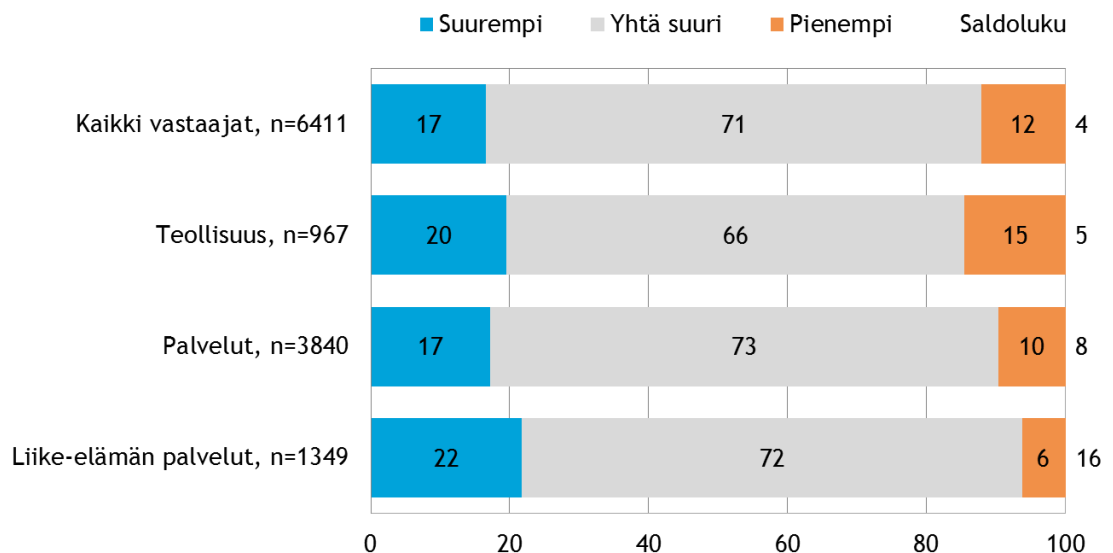
		n=	%
Toimialaryhmä	Liike-elämän palvelut	1364	100
Toimiala	Arkkitehti, insinööri	57	4
	Tekninen testaus	35	3
	Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus	124	9
	Atk-laitteisto ja ohjelmistokonsultointi	62	5
	Lakiasiaainpalvelut	45	3
	Laskentatoimi, kirjanpito, tilintarkastus	263	19
	Pääkonttorien toiminta, liikkeenjohdon konsultointi	340	25
	Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi	383	28
	Työllistämistoiminta	55	4
Liikevaihto vuonna 2014	alle 0,2 miljoonaa euroa	729	54
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	238	17
	0,5 - 0,99 miljoonaa euroa	154	11
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	72	5
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	25	2
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	72	5
	5 miljoonaa euroa tai yli	71	5
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	128	9
	Kasvuhakuiset	519	38
	Asemansa säilyttäjät	347	25
	Ei kasvutavoitteita	308	23
	Toimintansa lopettavat	62	5
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	269	20
	1990-1999	326	24
	2000-2009	474	35
	2010-	294	22
Markkinat, joilla toimii pääasiallisesti	Paikallisilla tai alueellisilla	710	52
	Valtakunnallisilla Suomessa	488	36
	Kansainvälisillä	165	12

2. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

Pk-yritysbarometrin kaikista vastaajista 17 % arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja 12 % arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Saldolu-
vuksi muodostuu 4. Teollisuuden ja palvelutoimialan suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta ovat hieman myönteisemmät kuin koko maan pk-yrityksissä.

Liike-elämän palveluissa suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta ovat saldolu-
vun perusteella koko maan pk-yritysten sekä teollisuuden ja palvelualojen näkymiä sel-
västi positiivisemmat. 22 % toimialan vastaajista arvioi henkilökunnan määrän kasvavan
seuraavan vuoden kuluttua ja henkilökunnan määrän pienenemistä ennakoii 6 %. Saldo-
luvuksi muodostuu 16. Näkymät toimialalla ovat saldolu-
vun perusteella vastaavat kuin vuoden 2014 syksyllä.

Kuva 1. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

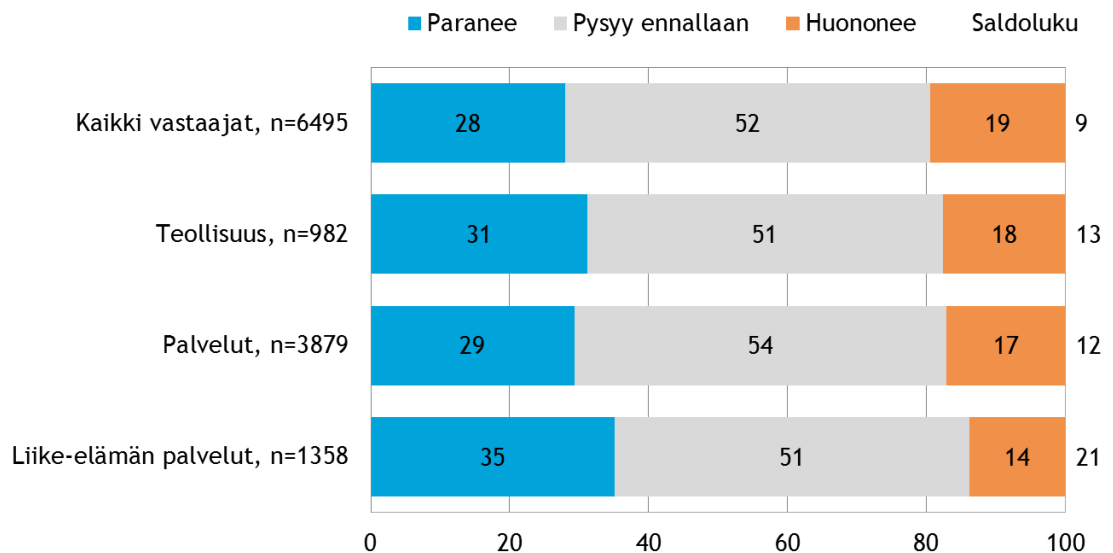

3. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT

Pk-yritysten suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on koko maassa kehittynyt myönteisesti kevään 2015 pohjalukemista. Noin puolet (52 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 28 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 19 % huononevan, saldoluku on 9. Teollisuudessa ja palvelualoilla suhdannenäkymät ovat hieman positiivisemmat kuin koko maan pk-yrityksissä.

Liike-elämän palvelutoimialan yritysten vastaajat arvioivat suhdannenäkymät paremmiksi kuin koko maassa ja teollisuudessa sekä palvelutoimialalla. Saldoluku on toimialalla 21. Lukema on samalla tasolla viime syksyn tuloksen kanssa.

Kuva 2. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku %

Taulukko 2. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Liikevaihto				
Koko maa	41	39	21	20
Teollisuus	47	35	17	30
Palvelut	42	38	19	23
Liike-elämän palvelut	49	33	18	31
Investointien arvo				
Koko maa	16	56	28	-13
Teollisuus	17	53	30	-12
Palvelut	16	58	26	-9
Liike-elämän palvelut	15	66	19	-4
Viennin arvo				
Koko maa	15	70	15	0
Teollisuus	32	54	14	18
Palvelut	14	73	13	1
Liike-elämän palvelut	18	73	9	8
Tuonnin arvo				
Koko maa	12	72	16	-4
Teollisuus	20	63	17	3
Palvelut	7	80	14	-7
Liike-elämän palvelut	7	84	9	-2
Palkkakustannukset henkilöä kohden				
Koko maa	39	53	9	30
Teollisuus	43	51	6	37
Palvelut	38	53	8	30
Liike-elämän palvelut	39	54	7	32
Materiaalien hinnat				
Koko maa	47	48	5	42
Teollisuus	51	44	5	47
Palvelut	42	53	5	37
Liike-elämän palvelut	33	62	5	28
Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat				
Koko maa	39	53	8	31
Teollisuus	32	60	8	23
Palvelut	37	56	6	31
Liike-elämän palvelut	35	60	6	29

Kannattavuus				
Koko maa	29	46	25	4
Teollisuus	35	41	24	11
Palvelut	31	46	23	9
Liike-elämän palvelut	36	46	18	18
Vakavaraisuus				
Koko maa	28	56	17	11
Teollisuus	32	51	17	16
Palvelut	29	56	15	14
Liike-elämän palvelut	35	54	11	24
Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys				
Koko maa	25	62	13	12
Teollisuus	25	61	14	11
Palvelut	28	61	11	17
Liike-elämän palvelut	30	62	8	21
Tilausten määrä				
Koko maa	35	45	20	15
Teollisuus	43	39	18	25
Palvelut	36	45	19	18
Liike-elämän palvelut	43	39	18	25
Kapasiteetin käyttöaste				
Koko maa	35	48	17	18
Teollisuus	35	48	17	18
Palvelut	-	-	-	-
Liike-elämän palvelut	-	-	-	-

Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa materiaalien hintojen nousuun uskotaan koko maassa saldoluvun (42) perusteella yleisimmin. Myös lopputuotteiden tai palvelujen hintojen (saldoluku 31) ja palkkakustannusten (saldoluku 30) nousuun uskovia on selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Sen sijaan investointien arvon uskotaan kevään tapaan laskevan ensi vuonna (saldoluku -13). Tilausten määrän kasvua kuvaava saldoluku 15 on kuitenkin suurempi kuin viime keväällä (saldoluku 3).

Liike-elämän palveluissa uskotaan vahvimmin palkkakustannusten (saldoluku 32) kasvuun. Liikevaihdon kasvuun uskovia on toimialalla seuraavaksi eniten (saldoluku 31) ja kolmanneksi eniten toimialalla uskotaan lopputuotteiden tai palveluiden hintojen nousuun (saldoluku 29). Toimialan näkymät ovat pääosin vertailuryhmiä positiivisemmat tärkeimpien mittareiden osalta (liikevaihto, kannattavuus, vakavaraisuus, tilausten määrä ja innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys). Näkymät toimialalla t eri osatekijöissä ovat pääosin samalla tasolla kuin vuosi sitten.

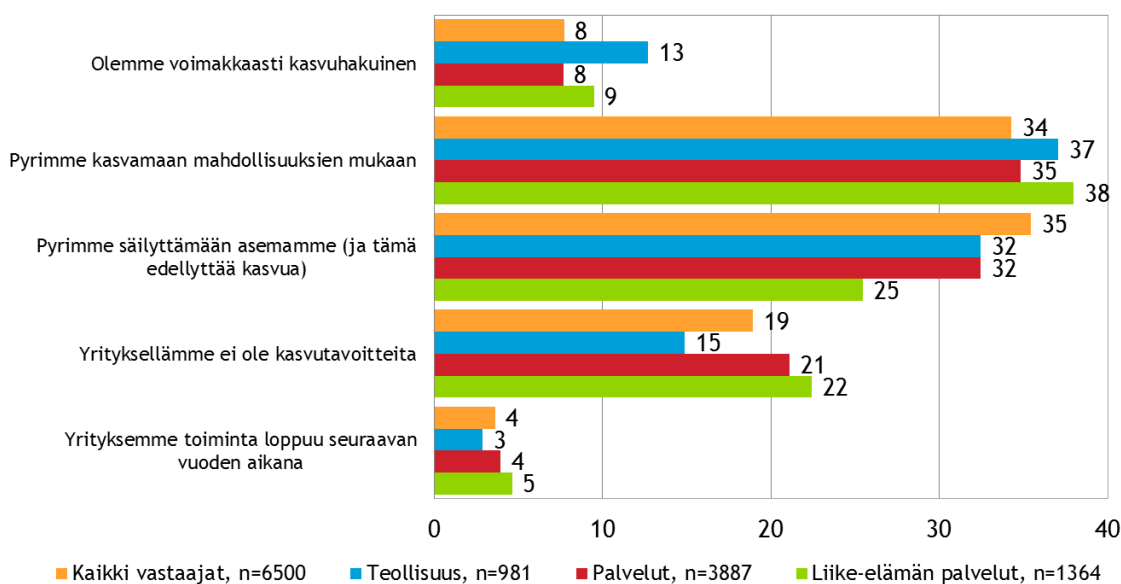
4. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN

Koko maan pk-yrityksissä on eniten asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (35 %). Pk-yrityksistä lähes yhtä moni pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan (34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 4 % pk-yrityksistä.

Liike-elämän palveluissa on voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä saman verran kuin koko maassa ja palvelualalla ja hieman vähemmän kuin teollisuudessa. Mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä on alalla lähes vastaava määrä kuin muissa vertailuryhmissä. Asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä on alalla sen sijaan vähemmän. Liike-elämän palveluyritysten yritysten vastaajista viisi prosenttia arvioi yrityksensä toiminnan loppuvan seuraavan vuoden aikana, kun vuosi sitten näin arvioi kolme prosenttia.

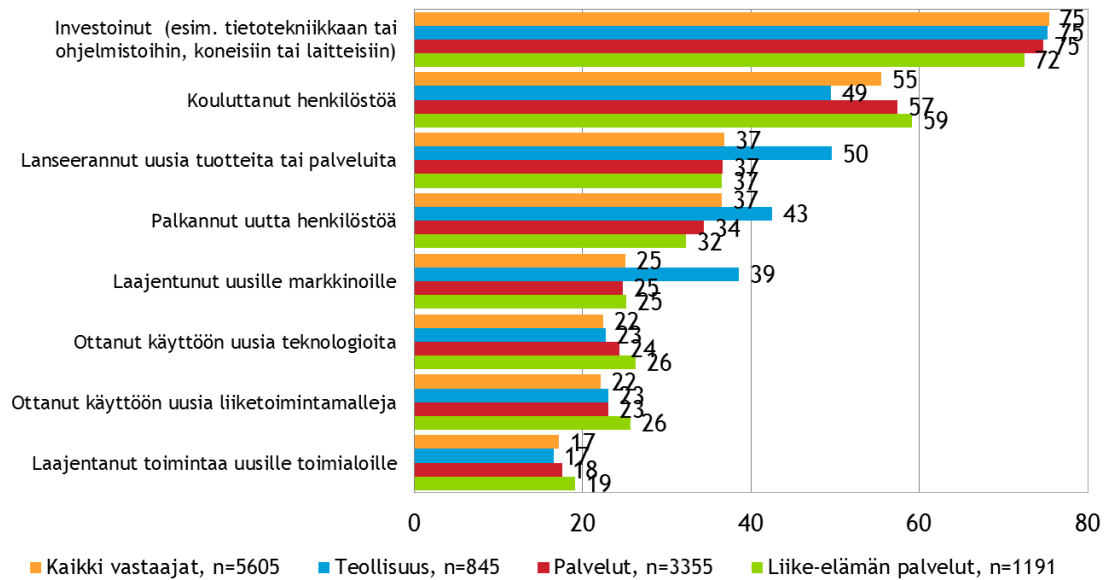
Koko maassa ja palvelualoilla kasvuhakuisten yritysten osuus on pysynyt suunnilleen samalla tasolla, kun taas teollisuudessa kasvuhakuisten yritysten osuus on hieman pienentynyt vuoden takaisesta. Toimialalla voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yrityksiä on hieman vähemmän kuin syksyllä 2014 (51 % → 47 %).

Kuva 3. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maassa ja kaikilla kolmella toimialalla pk-yritysten eniten käyttämiä uusiutumiseen liittyviä toimia. Liike-elämänalan yrityksissä on koulutettu henkilöstöä hieman keskimääräistä enemmän.

Kuva 4. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, % */

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

5. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN

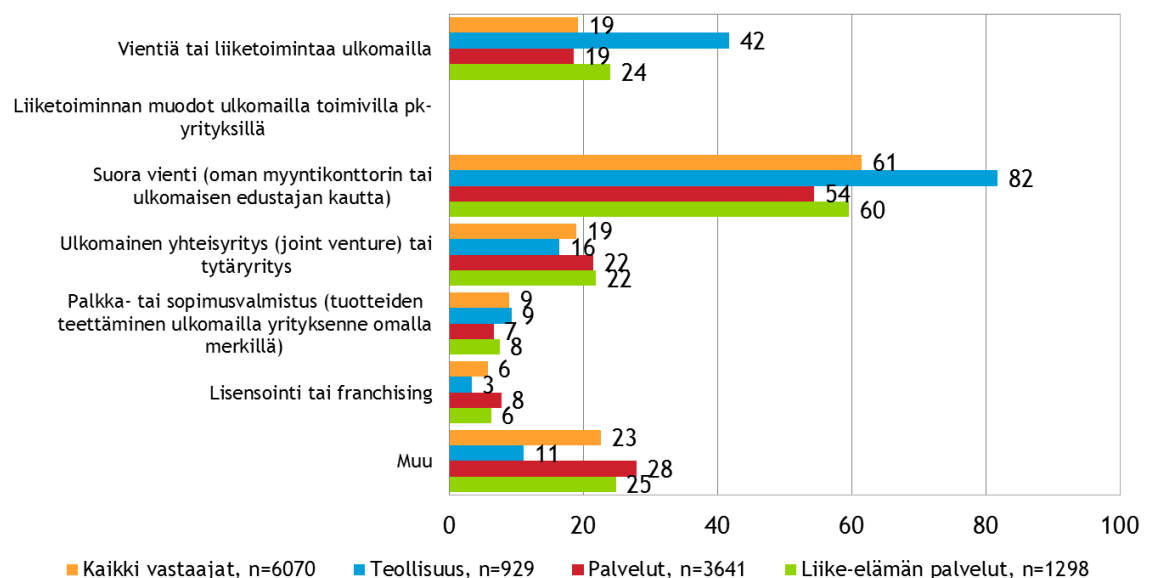
Koko maan pk-yrityksistä noin viidenneksellä, teollisuuden pk-yrityksistä lähes kahdella viidestä ja liike-elämän sekä palvelutoimialan yrityksistä noin joka kymmenennellä on suoraa tuontitoimintaa.

Taulukko 3. Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Teollisuus	Palvelut	Liike-elämän palvelut	Koko maa
Suoraa tuontitoimintaa	37	9	11	18

Noin joka viidennellä koko maan pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksissä suoraa vientiä on näistä kolmella viidestä. Liike-elämän palvelualojen yrityksissä vientiä kuvaavat osuudet vastaavat koko maan ja palvelualan pk-yritysten tilannetta, sen sijaan teollisuudessa osuudet ovat suuremmat kuin koko maassa keskimäärin.

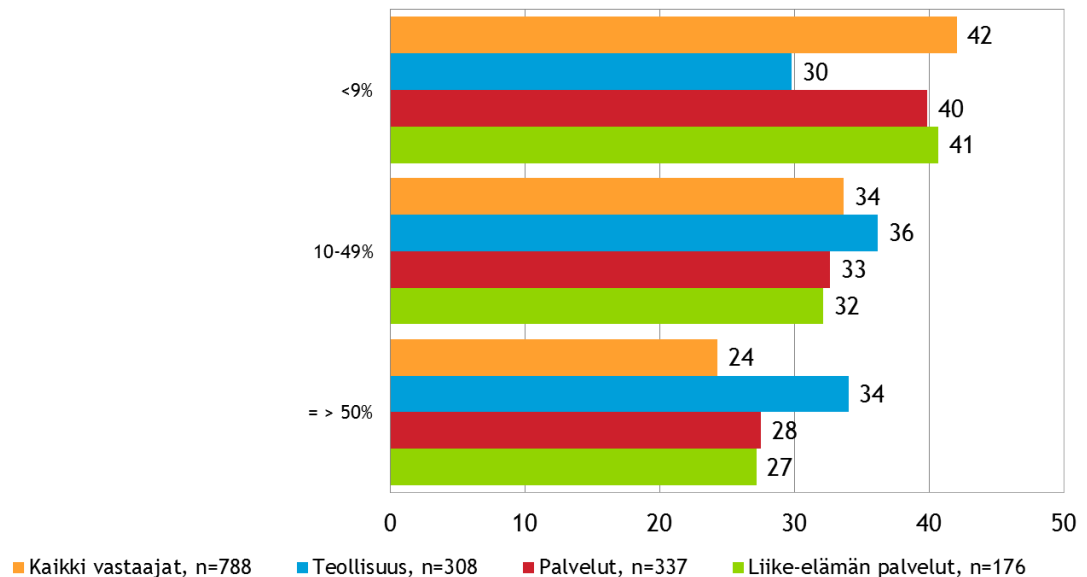
Kuva 5. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä */

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

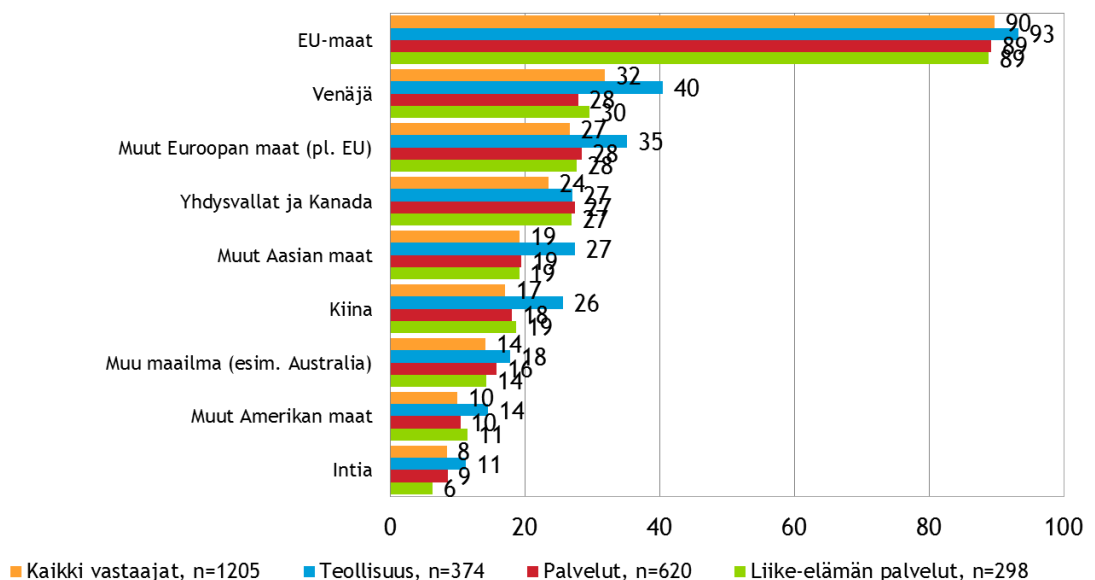
Kahdella viidesosalla koko maan ja liike-elämän palvelualoja edustavista, suoraa vientitoimintaa harjoittavista pk-yrityksistä viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %. Toimialalla viennin osuudet kokonaisliikevaihdosta vastaavat koko maan pk-yritysten tilannetta.

Kuva 6. Viennin osuus suoraa vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2014, % yrityksistä

EU-maat on Suomen pk-yritysten selvästi yleisin markkina-alue ulkomailla.

Kuva 7. Yritysten markkina-alueet ulkomailla, % yrityksistä, joilla on toimintaa ulkomailla */

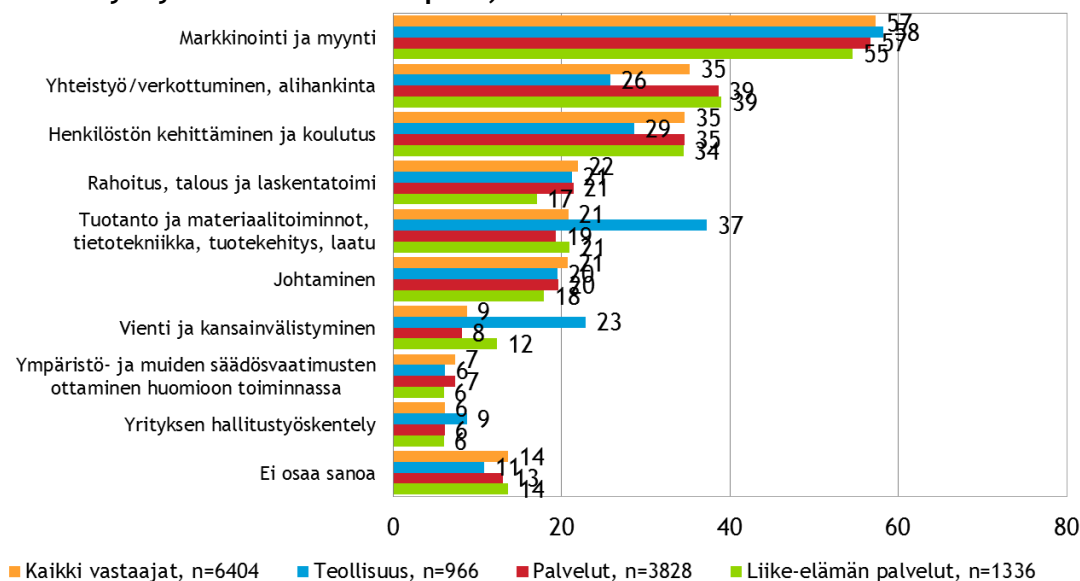
*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

6. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET

Koko maan tasolla pk-yritykset näkevät selvästi eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä (57 %). Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on yhteistyösä/verkottumisessa ja alihankinnassa sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa (35 %).

Liike-elämän palvelualan yrityksissä kehittämistarpeet ovat hyvin samanlaiset koko maan pk-yrityksiin nähden.

Kuva 9. Pk-yritysten kehittämistarpeet, %

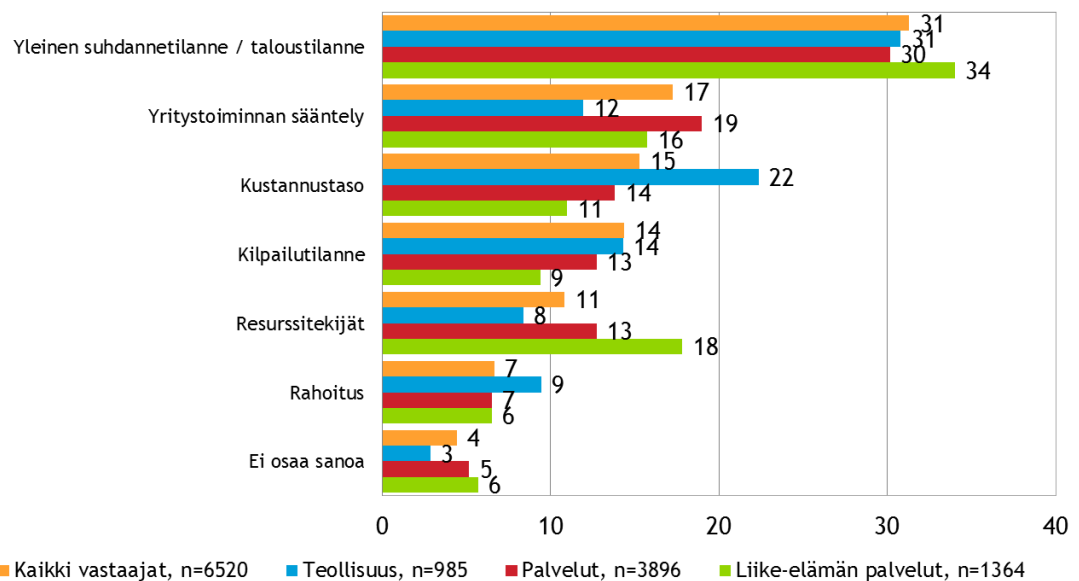

7. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET

Koko maassa pk-yritysten pahimpana kehittämisen esteenä nähdään yleinen suhdanne-tilanne/taloustilanne (31 %). Yritystoiminnan sääntely, kustannustaso ja kilpailutilanne nähdään seuraavaksi merkittävimpinä kehittämisen esteinä. Yritystoiminnan sääntelyn merkitys kehittämisen esteenä on nyt suurempi kuin vuoden 2014 syksynä.

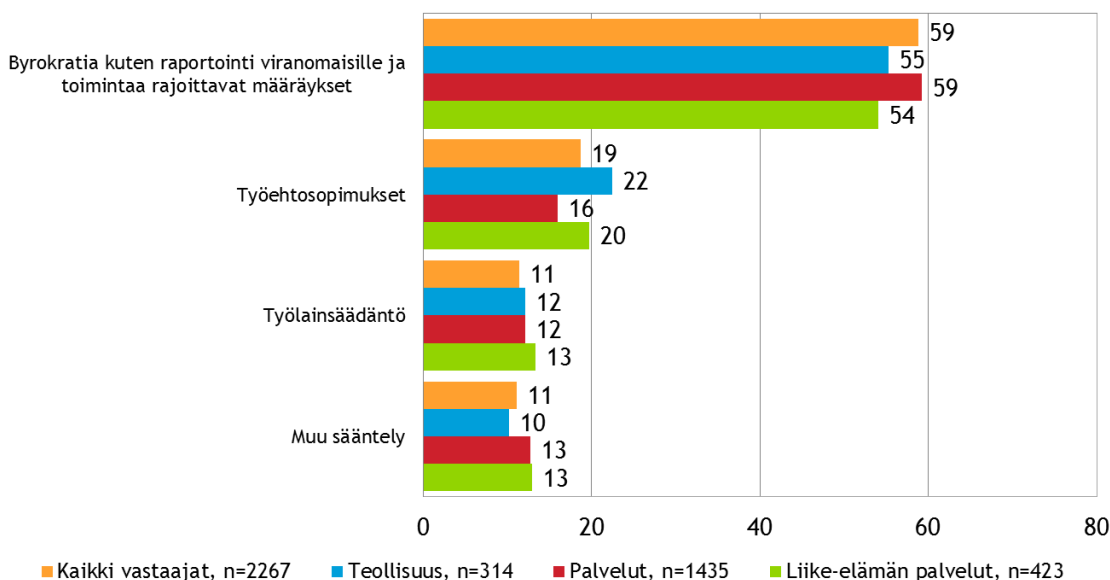
Myös liike-elämän palvelualan pk-yrityksissä yleinen suhdannetilanne/taloustilanne koetaan merkittävimpänä kehittämisen esteenä. Toiseksi nousee ryhmä resurssitekijät ja kolmanneksi pahimpana alalla koetaan yritystoiminnan sääntely. Yritystoiminnan sääntely on myös alalla merkitykseltään suurempi kuin vuosi sitten.

Kuva 10: Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, %

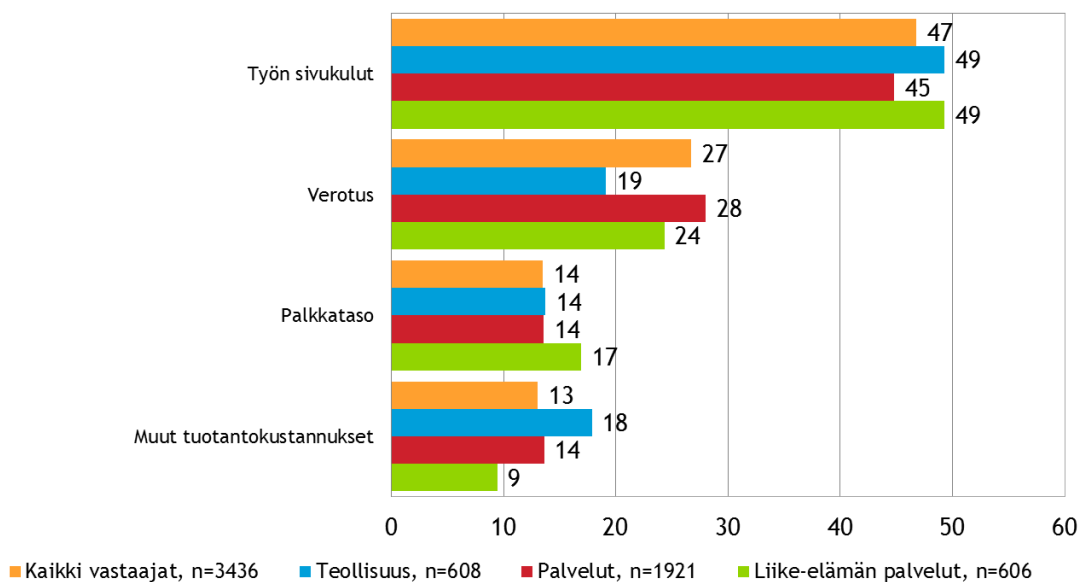
Byrokratia koetaan selkeästi merkittävimmäksi sääntelyn esteeksi yritystoiminnan kehittämisen kannalta kaikissa vertailuryhmissä.

Kuva 10.1: Merkittävin sääntelyn este kehittämisessä, %

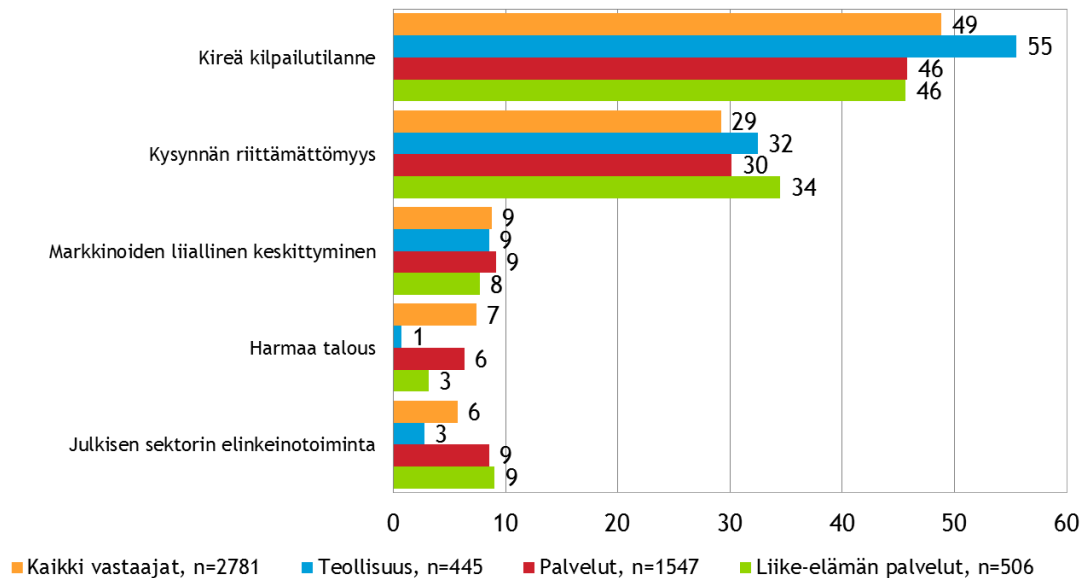
Kustannustasoon liittyvistä osatekijöistä merkittävimpana kehittämisen esteenä koetaan koko maassa ja toimialalla työn sivukulut. Toimialalla palkkataso koetaan vertailuryhmiä hieman merkittävämpänä kustannustasoon liittyvänä kehittämisen esteenä.

Kuva 10.2: Merkittävin kustannusten este kehittämisessä, %

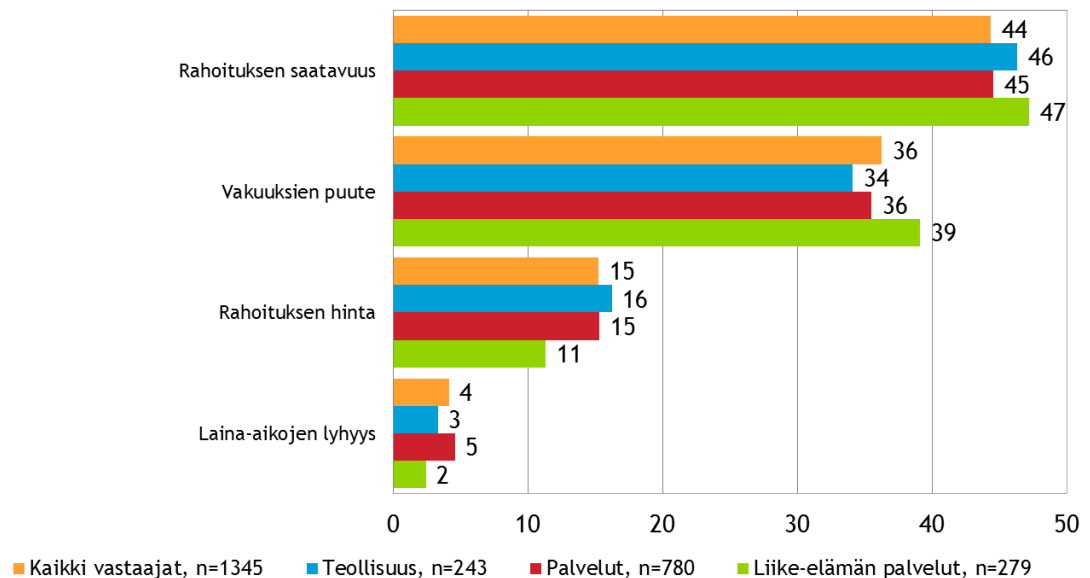
Kilpailutilanteen kireys nousee koko maassa sekä myös toimialoilla merkittävimmäksi kilpailuun liittyväksi kehittämisen esteeksi. Kysynnän riittämättömyys koetaan selvästi seuraavaksi merkittävimpänä kehittämisen esteenä kilpailutilanteessa.

Kuva 10.3: Merkittävin kilpailutilanteen este kehittämisessä, %

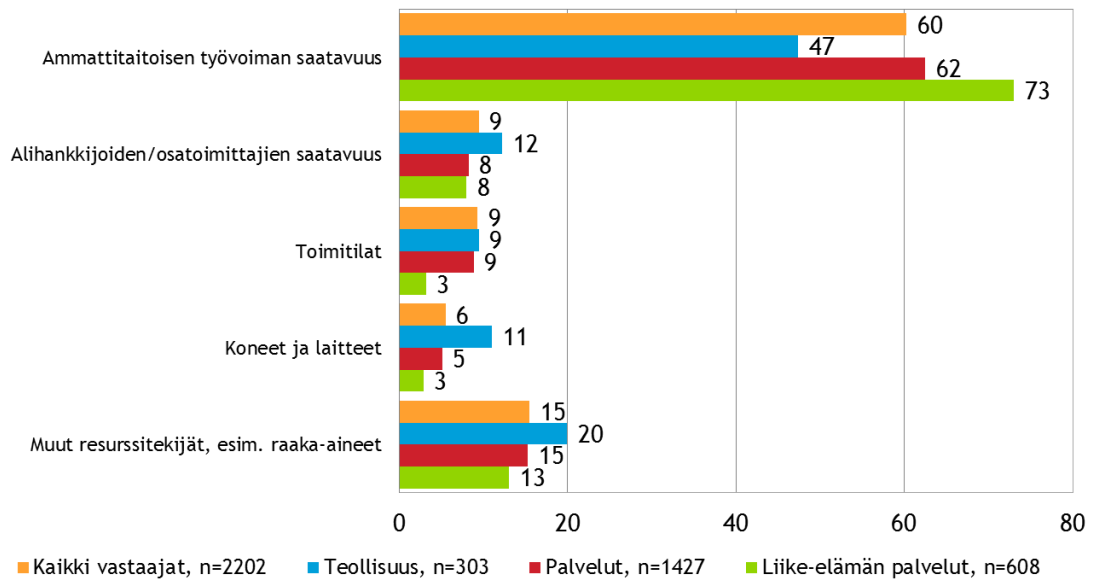
Rahoitukseen liittyvistä osatekijöistä merkittävimmät kehittämisen esteet pk-yrityksissä ovat rahoituksen saatavuus ja vakuuksien puute.

Kuva 10.4: Merkittävin rahoituseste kehittämisessä, %

Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus on pk-yritysten selvin resurssitekijöihin liittyvä kehittämisen este. Liike-elämän palveluyrityksissä tekijä on myös edelleen merkittävin, ja myös koko maata ja vertailutoimialoja merkittävämpi resursseihin liittyvä kehittämisen este.

Kuva 10.5: Merkittävin resurssitekijöiden este kehittämisessä, %

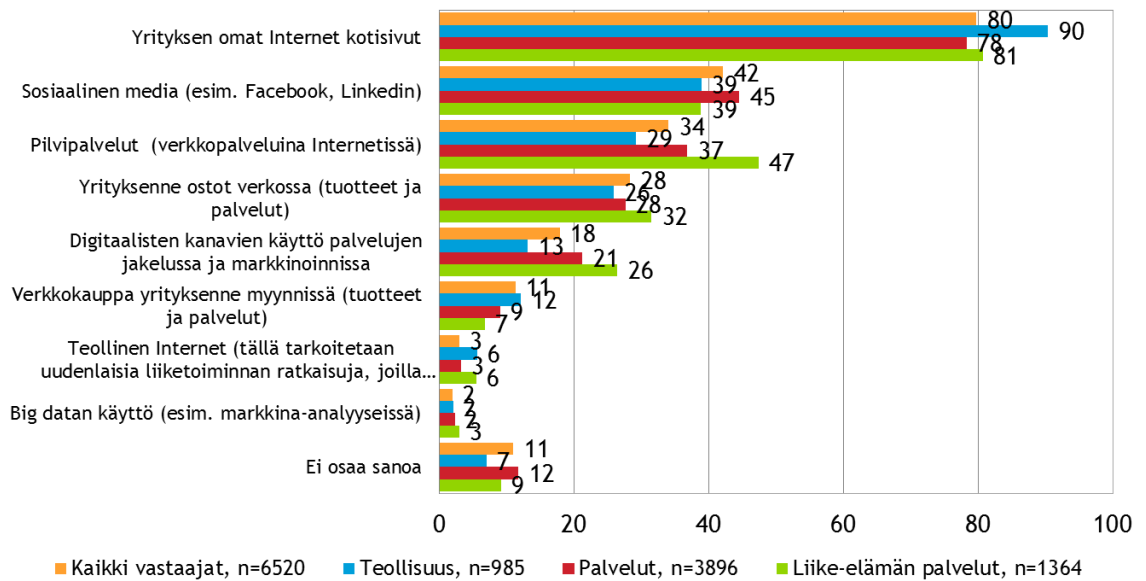

8. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA

Neljällä viidestä koko maan ja toimialan pk-yrityksestä on omat Internet-kotisivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista/palveluista liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja.

Liike-elämän palveluja edustavissa yrityksissä hyödynnetään pilvipalveluja enemmän kuin koko maan, teollisuuden ja palvelualojen pk-yrityksissä.

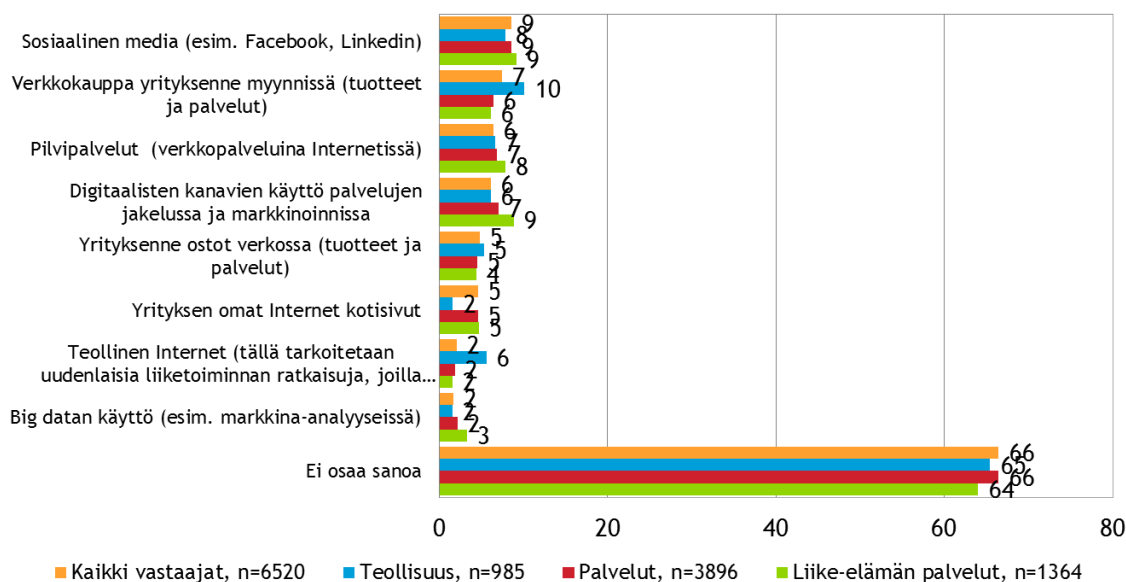
Kuva 11. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, % */

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Sosiaalinen media on yleisin digitalisoitumiseen liittyvä työkalu/palvelu, joka pk-yrityksissä aiotaan ottaa käyttöön seuraavien 12 kuukauden aikana. Verkkokaupan käyttöönottoa suunnittelee koko maassa 7 %. Toimialalla verkkokauppaa suunnittelee 6 % alan pk-yrityksistä. Melko suuri osa vastaajista ei ottanut kantaa kysymykseen.

Kuva 12. Digitaaliset työkalut ja palvelut, joita pk-yritykset aikovat ottaa käyttöön seuraavien 12 kk:n aikana, %

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT**TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ**

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
puhelin 029 506 0000
tem.fi

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
puhelin 0295 027 500
ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS

Jääkärinkatu 14, 50100 Mikkeli
puhelin 0295 024 000
ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS

Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Hämeenlinnan toimipaikka
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 0295 025 000
ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola
Lappeenrannan toimipaikka
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0295 029 000
ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
puhelin 0295 023 500
ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Gygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä
puhelin 0295 024 500
ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS

Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Kemin toimipaikka
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 0295 037 000
ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere
Yliopistonkatu 38 (Attila), 33100 Tampere
puhelin 0295 036 000
ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS

Hovioikeudenpuistikko 19 A, 65100 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin 0295 028 500
ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS

Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 000
ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Veteraanikatu 1, 90100 Oulu
puhelin 0295 038 000
ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

Kallanranta 11, 70100 Kuopio
puhelin 0295 026 500
ely-keskus.fi/pohjois-savo

SATAKUNNAN ELY-KESKUS

Valtakatu 12 B, 28100 Pori
puhelin 0295 022 000
ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS

Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 Helsinki
puhelin 0295 021 000
ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku
puhelin 0295 022 500
ely-keskus.fi/varsinais-suomi

